

DESENA EDICIÓ DEL «SEMINARI SOBRE DRET I LLENGUA»
A LA FACULTAT DE DRET DE LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA
DE BARCELONA

Joan Lluís PÉREZ FRANCESCH

Professor de dret constitucional i president de la Comissió
de Dinamització Lingüística de la Facultat de Dret de la UAB

Durant els dies 7, 14, 21 i 28 de març i 11 d'abril de 2007, ha tingut lloc a l'Aula Magna de la Facultat de Dret de la Universitat Autònoma de Barcelona el desè Seminari sobre Dret i Llengua, que organitzen cada curs el Servei de Llengües (abans Gabinet de Llengua Catalana) i la Facultat de Dret mitjançant la Comissió de Dinamització Lingüística. Enguany el tema del Seminari ha estat «El dret lingüístic i la llengua catalana al segle XXI».

Aquest Seminari pretén contribuir a prendre consciència de l'estat actual de la llengua catalana, i a posar de manifest la necessitat de dinamitzar aquesta llengua en el si de la comunitat universitària, d'acord amb el Pla de qualitat lingüística de la UAB, en un context trilingüe (juntament amb el castellà i l'anglès) però en el qual es desenvolupi el caràcter de llengua pròpia del català, segons que estableix l'Estatut d'autonomia.

D'altra banda, cal tenir en compte que davant la recent i convulsa entrada en vigor del nou Estatut, la tasca de reflexió, conscienciació i dinamització de l'ús de la llengua catalana en els diversos àmbits públics i privats segueix essent urgent i inevitable.

LES EDICIONS ANTERIORS DEL SEMINARI

Al llarg dels deu anys anteriors el Seminari ha tractat temes i aspectes molt diversos. A l'espera d'elaborar un llibret commemoratiu dels deu anys del Seminari, que serveixi de memòria de les activitats realitzades, la Biblioteca de Ciències Socials va elaborar, tot coincidint amb el Seminari de 2007, una «exposició virtual» que acompanyà una exposició del fons bi-

bliogràfic de dret en català, al vestíbul de la Biblioteca. Agraïm aquesta iniciativa i remetem el lector a la pàgina web que es va elaborar, en la qual trobarà diversos materials sobre el dret lingüístic, a més del programa concret de totes les edicions del Seminari.¹

A continuació farem un petit recordatori de les nou edicions anteriors.

La primera edició es va celebrar entre el 24 i el 27 d'abril de 1998. Els actes sobre dret i llengua començaren amb una taula rodona sobre la Llei de política lingüística, moderada pel professor Dr. Enric Marín, secretari general de la UAB en aquell moment, i autèntic impulsor de la dinamització lingüística en el conjunt de la UAB, amb la participació dels professors Dr. Albert Branchadell i Dr. Francesc de Carreras, a més dels polítics Sr. Josep-Lluís Carod-Rovira (ERC) i Sr. Carles Llorens (CDC). També es va impartir una conferència a càrrec del professor Dr. Antoni Milián i Massana, sobre el règim lingüístic de la Unió Europea. A més, es va iniciar la pràctica de fer participar la comunitat universitària amb un concurs de llenguatge jurídic, premiat amb unes entrades al teatre, que ha continuat fins avui.

La segona edició va tenir lloc del 16 al 23 d'abril de 1999, i va consistir en una conferència del director general de Política Lingüística, Sr. Lluís Jou, que versà sobre «La Llei de política lingüística i el mon del dret»; una taula rodona amb la participació del notari Sr. Xavier Francino, l'advocada Sra. Magda Oranich, l'advocada i professora associada de dret civil de la UAB, Sra. Mariona Torra, i el magistrat Sr. Santiago Vidal. En aquesta edició s'inicià l'activitat complementària d'organitzar una exposició de llibres de dret cedits per la Generalitat de Catalunya, que ha continuat a totes les edicions posteriors.

La tercera edició va tenir lloc del 27 d'abril al 4 de maig de 2000, es va batejar com a *Seminari* —i no Actes com abans. Tingué el reconeixement d'1,5 crèdits de lliure elecció, la qual cosa també s'ha donat en les edicions successives. Com es pot observar, s'ha intentat dotar de més contingut, nombre d'activitats i consistència la celebració del Seminari, a mesura que s'ha anat consolidant. Es va començar amb una conferència de la professora Dra. Eva Pons, «Llengua i Constitució als estats de la Unió Europea», i la setmana següent es va fer una taula rodona amb la participació de la Sra. Mariona Torra i Cot, i del Sr. Josep Cruanyes, tots dos advocats i membres

1. <<http://www.bib.uab.es/socials/exposicions/dretllengua/presentacio.htm>>.

de la comissió de normalització lingüística del CICAC (Consell dels Il·lustres Col·legis d'Advocats de Catalunya). Es lliurà als assistents un CD-ROM amb formularis lingüístics en català acompanyats de la legislació aplicable, elaborats per la CNL del CICAC amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya.

Del 18 d'abril al 2 de maig de 2001 es va celebrar la quarta edició del Seminari sota el títol «La llengua catalana en l'Administració de justícia», amb dues conferències, una primera del Sr. Xavier Fabregat, subdirector general de Planificació i Programes del Departament de Justícia, que parlà sobre el Pla pilot de funcionament de l'Administració de Justícia en català, i una segona a càrrec del Sr. Guillem Vidal i Andreu, president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, el qual impartí una lliçó magistral sobre «Administració de Justícia, Estat autonòmic i pluralisme lingüístic». També tingué lloc una taula rodona sobre «L'experiència pilot a la pràctica», que comptà amb la participació del Sr. Jordi Palomé Bou (jutge), la Sra. Carlota Aulet (serveis de dinamització lingüística dels jutjats) i el Sr. Leopold Corbella (advocat).

La cinquena edició tractà de la «Llengua catalana a l'ensenyament universitari», i es va desenvolupar entre els dies 10, 17 i 24 d'abril de 2002.² Es van fer diverses taules rodones. La primera, sobre «El marc jurídic i polític de la llengua a la Universitat» amb la participació del Sr. Lluís Jou, director general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, el professor Dr. Jaume Vernet, de la Universitat Rovira i Virgili i el professor de la UAB Dr. Enric Marín. A la segona taula rodona van participar la Sra. Marta Estrella (cap del Gabinet de Llengua Catalana de la UAB), i els professors doctors Albert Branchadell, Francesc de Carreras i Ramon Tremosa, els quals van discutir sobre «L'ús de les llengües a les universitats catalanes». La tercera taula rodona va girar a l'entorn de «L'ús quotidià de la llengua a la UAB, experiències personals», i hi participaren representants dels diferents col·lectius universitaris, estudiants, professors, i personal d'administració i serveis, manifestant cadascú la seva experiència i expressant amb gran dinamisme la seva opinió sobre l'estat de la qüestió del tema objecte del debat.

La sisena edició va portar per títol «Poder judicial i pluralisme lingüístic», i s'emmarcà com una activitat relacionada amb L'any de les Llengües

2. Vegeu la crònica d'aquesta edició del Seminari, a Joan Lluís Pérez Francesch, «Seminari sobre dret i llengua: la llengua catalana a l'ensenyament universitari», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 39, 2003, p. 173-175.

a la UAB. Es va desenvolupar durant el mes de maig de 2003, entre els dies 14 i 28, mitjançant tres taules rodones. La primera, amb el títol «L'ús de les llengües en l'àmbit judicial a la UE» (amb la participació dels professors Dr. Manuel Cienfuegos, Dra. Eva Pons i Dr. Antoni Milian, així com la Sra. Conxita Font, del Patronat Català Pro Europa); la segona dedicada a reflexionar sobre «Estats plurilingües i poder judicial: exemples comparats (Bèlgica. Suïssa i Quebec)», de la qual formaren part els professors Dr. Josep M. Castellà, Jordi Jaria i Anna Pla, així com l'advocat Sr. Joan Hernández Olivé; la tercera, un debat sobre «Poder Judicial i pluralisme lingüístic a l'Estat espanyol», amb la presència del Dr. Joaquim Borrell (Consell Consultiu de la Generalitat de Catalunya, i autor d'una tesi doctoral sobre el tema), el professor Dr. Jaume Vernet i el Sr. Agustí Pou, tècnic lingüístic del Departament de Justícia, així com el magistrat Sr. Santiago Vidal.

La setena edició va tenir lloc entre els dies 17 i 31 de març de 2004, sota el títol genèric «Societat civil i llengua catalana: l'àmbit comercial». Va començar amb una conferència inaugural sobre el règim lingüístic del català a Andorra, després de l'aprovació de la Constitució i la Llei de normalització lingüística, a càrrec del Sr. Marc Forné, cap del Govern del Principat d'Andorra. A continuació es parlà de «Retolació i etiquetatge a Catalunya, a l'Estat espanyol i a Europa», sota la forma de taula rodona, en la qual participaren el Dr. Antoni Milian i Massana, de la UAB, el Sr. Joan Moles (Organització pel Multilingüisme) i el Sr. Marc Argemí, de l'empresa Sorli Discu. Una segona taula rodona va tractar dels «Establiments comercials oberts al públic», formada pel Sr. Joan Ramon Solé (Generalitat de Catalunya), el Sr. Martí Gasull (Plataforma per la Llengua), el Sr. Eduard Borràs (Cambra de Comerç de Sabadell) i la Sra. Marta Garcia (Establiments Vienna). La tercera taula rodona va tractar de «L'Administració pública i les empreses concessionàries», amb la participació del Dr. Rafael Grasa (UAB), la Sra. Elvira Riera (Generalitat de Catalunya), el Dr. Jaume Vernet (URV), i el Sr. Francesc Vilaró (Generalitat de Catalunya).

La vuitena edició va transcórrer entre el 2 i el 17 de març de 2005. El títol va ser «Societat civil i llengua catalana: les indústries culturals». La inauguració va anar a càrrec del Sr. Apelles Carod (Generalitat de Catalunya), i continuà el model de fer diverses taules rodones per tal de tractar el tema objecte del Seminari. Una primera taula rodona va ser la que va versar sobre «Les indústries culturals i la llengua catalana: estat de la qüestió», amb el Dr. Josep Gifreu (UPF), la Dra. Eva Pons (UB) i el locutor de Ràdio Vador Lladó. Una segona, «Les tecnologies de la informació i de la comunicació», en la qual participaren el Sr. Jordi Bosch i la Sra. Marta Torres (Generalitat de Catalunya), el Sr. Jesús Corrius (Softcatalà) i la Dra. Sandra

Camacho (UAB). La tercera taula rodona portà per títol «Els mitjans audiovisuals», i va estar formada pel Sr. Santiago Ramentol (Generalitat de Catalunya), el Sr. Josep Cuní (periodista), el Sr. Lluís Marrassé, de l'Associació de Cantants i Intèrprets en Llengua Catalana, i el Sr. Martí Gasull, de Plataforma per la Llengua. En aquesta edició, a més, s'incorporà al Seminari la projecció d'una pel·lícula, amb debat posterior, moderat pel Sr. Albert Ariño (Ajuntament de Badalona): *El perquè de tot plegat*, de Ventura Pons. El Dr. Carlos Padrós (UAB) va fer una introducció sobre les indústries audiovisuals i la llengua catalana.

La novena edició tingué lloc entre el 15 de març i el 6 d'abril de 2006, amb el títol «Societat civil i llengua catalana: drets lingüístics davant les institucions públiques». El Sr. Miquel Pueyo, secretari de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya va fer una dissertació introductòria sobre l'estat de la llengua catalana. Després, el professor Dr. Antoni Milian, va impartir una conferència sobre «El català com a llengua oficial en l'àmbit europeu». El segon dia va tenir lloc una taula rodona «El català al Congrés i al Senat, i als registres públics», en la qual van participar el professor Dr. Joan Lluís Pérez Francesch, i el Sr. Pere Figuereda, jutge de pau d'Anglès, i el notari de Sabadell Sr. Joan Bosch i Boada. La tercera activitat va consistir en una taula rodona amb diversos parlamentaris a l'entorn del tema «Els drets lingüístics a l'Estatut d'autonomia de Catalunya». La quarta sessió es dedicà a debatre sobre «Empreses privades i societats públiques», amb el professor Dr. Carlos Padrós i el Sr. Joan Moles, de l'Organització pel Multilingüisme. Finalment, es projectà la pel·lícula *Sacco e Vanzetti* de Giuliano Montalvo. Com a novetat d'aquesta edició podem destacar el suport institucional que oferí el CICAC (Consell dels Il·lustres Col·legis d'Advocats de Catalunya) en desenvolupament del Conveni signat amb la UAB.

LA DESENA EDICIÓ

Arribem així a la desena edició, celebrada entre els dies 7 de març i 11 d'abril de 2007, a raó d'una sessió setmanal els dimecres a la tarda de 16 a 19 h. Com hem dit en començar, el tema del Seminari va ser «El dret lingüístic i la llengua catalana al segle XXI», amb la mirada posada en el nou Estatut d'autonomia, i en el règim lingüístic que allà s'estableix, així com l'amenaça que podria suposar que prosperessin algunes de les alegacions del recurs d'inconstitucionalitat que parlamentaris del PP van presentar contra la nova norma institucional bàsica catalana.

En la inauguració intervingué el Sr. Miquel Pueyo, secretari de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, el qual parlà de la vitalitat de la llengua catalana en la nostra societat actual. Feu referència al nou Estatut i les potencialitats que dona per tal de consolidar la llengua catalana com a llengua d'ús normal en les instàncies oficials, i en la vida de cada dia, tot i les amenaces de les grans llengües que l'envolten. A continuació la professora Dra. Eva Pons dissertà sobre el concepte i els elements del dret lingüístic com a disciplina o branca del dret que estudia el règim jurídic de les llengües. Posà èmfasi en el caràcter de llengua pròpia del català a l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

La segona sessió, el 14 de març, girà a l'entorn dels «Drets lingüístics», i va consistir en una taula rodona en la qual intervingueren el Sr. Josep Cruanyes, advocat i membre destacat de la Comissió per la Dignitat que lluita pel retorn dels «papers de Salamanca»; el Dr. Enric Marín, antic secretari general de la UAB i professor de la Facultat de Ciències de la Comunicació; i el Sr. Agustí Pou, tècnic del Departament de Justícia. El Sr. Josep Cruanyes va fer un discurs centrat bàsicament en les reivindicacions històriques de foment de l'ús de la llengua catalana, davant del progressiu retrocés que es patí arran dels Decrets de Nova Planta, i en l'àmbit més historiogràfic va comentar les gestions burocràtiques fetes per tal de recuperar els anomenats «papers de Salamanca». D'alguna manera, doncs, lligà la reivindicació de la llengua amb la de la cultura catalana. L'altre ponent, el Sr. Enric Marín, afirmà que sense marc jurídic estable, ensenyament, voluntat política i voluntat ciutadana, difícilment es podrà aconseguir una presència social i institucional sòlida de la llengua catalana, en un context que ha de ser trilingüe, juntament amb el castellà i l'anglès. Per la seva banda, el Sr. Agustí Pou parlà dels drets lingüístics com a drets subjectius que han de ser garantits eficaçment pels poders públics.

La tercera sessió, el 21 de març, va consistir en una taula rodona amb presència de representants de tots els grups parlamentaris del Parlament de Catalunya, sota el títol «Balanç del dret lingüístic i dels drets lingüístics dels ciutadans de Catalunya, des de l'Estatut de 1979 fins al nou de 2006». Van assistir-hi les persones següents: ciu (Sra. Carme Vidal Huguet), psc (Dra. Lídia Santos), ERC (Sra. Maria Mercè Roca), PP (Dra. Montserrat Nebreira), ICV-EUIA (Sr. Francesc Pané) i C's (Sr. José Domingo). Segons la parlamentària de ciu, el català és una llengua minoritzada, que cal normalitzar i fins i tot convertir en hegemònica, com a llengua pròpia del país. Per a la parlamentària socialista, cal evitar el conflicte entre llengües, i es va pronunciar a favor de la constitucionalitat del deure de conèixer el català que estableix el nou Estatut. Per a la parlamentària d'ERC, l'avanç de l'ús social

del català ha estat minso en relació amb el coneixement, per la qual cosa caldrà intervenir en la primera direcció. El parlamentari d'ICV-EUIA va defensar la diversitat nacional de l'Estat espanyol i la necessitat d'afavorir l'ús social del català. La parlamentària del PP va parlar de la llengua com a mer vehicle de comunicació i va criticar les polítiques lingüístiques, les quals considerava impositives. El parlamentari de C's, en la lògica habitual d'aquest partit, va criticar la política lingüística seguida a casa nostra, tot defensant la seva concepció del bilingüisme.

A la quarta sessió, el 28 de març, va tenir lloc una taula rodona, sota el títol «La llengua catalana, situació actual i perspectives de futur», amb la participació de la magistrada Sra. Matilde Aragó (Associació de Juristes en Defensa de la Llengua Pròpia), Sr. Joan Moles (Organització pel Multilingüisme) i Martí Gasull (Plataforma per la Llengua). La Sra. Matilde Aragó va parlar de les dificultats que encara té la llengua catalana per tal de ser emprada amb naturalitat en els jutjats de Catalunya. Per la seva banda, tant el Sr. Joan Moles com el Sr. Martí Gasull van destacar la importància del multilingüisme en l'actual món globalitzat, com un actiu i no com una rèmor. La construcció europea dependrà del respecte a la diversitat lingüística, tot fugint de la simplificació que suposa uniformitzar amb l'anglès.

La darrera sessió, l'11 d'abril, va ser —com en les edicions anteriors—, el passí d'una pel·lícula, en aquest cas dos documentals titulats *Amb dret a la llengua* del programa *30 minuts* de tv3. Es tracta de dos reportatges sobre la situació institucional i social de la llengua catalana en els diversos territoris on es parla aquesta llengua.

Els actes paral·lels van ser, del 7 al 28 de març, el *Juriconcurs*, concurs de llenguatge jurídic; del 19 al 23 de març, exposició de llibres de dret en català, fons cedit per l'actual Departament d'Innovació, Universitat i Empresa; del 7 de març a l'11 d'abril, l'exposició «10 anys del Seminari sobre dret i llengua», a la Biblioteca de Ciències Socials de la UAB.

REFLEXIONS FINALS

Arribats en aquest punt, volem reiterar l'agraïment a tots els assistents, col·laboradors i participants en el Seminari que han fet possible la fita dels deu anys. Aquest aniversari és una bona mostra que a la Universitat la constància i el treball cooperatiu poden superar la indiferència. Cada any l'organització del Seminari comporta una mobilització d'energies considerable, en ocasions de persones (com la Sra. Mercè Nogués) que no surten en cap paper i sense les quals no s'hagués pogut arribar a aquesta fita dels deu anys.

Cal fer constar el suport dels diferents equips de deganat de la Facultat de Dret de la UAB, i la presència del degà o degana (Dr. Cachón, Dr. Ferret, Dra. Puigpelat) en la sessió inaugural del respectiu Seminari, així com la consolidació de la Comissió de Dinamització Lingüística en ésser reconeguda per la Junta de Facultat. És de justícia agrair el suport rebut per la Secretaria General de la UAB, primer en la persona del professor Dr. Enric Marín, després del professor Dr. Rafael Grasa. I no podem oblidar l'eficaç gestió del Gabinet de Llengua Catalana, amb la Sra. Marta Estella al capdavant.

Finalment, hem de recordar que la Comissió de Dinamització Lingüística de la Facultat de Dret de la UAB s'ha ocupat d'altres fronts, a part de l'organització del Seminari: difusió de recursos lingüístics, traducció de programes, repartiment de vocabularis jurídics, adquisició de bibliografia jurídica en català, etc., amb l'objectiu de treballar per tal de normalitzar l'ús de la llengua catalana en els estudis de dret.